

Нов български университет
Факултет за базово образование

ПОДГОТВЯЩИ МАТЕРИАЛИ
за теста по езикова в култура от
общообразователния курс за умения

ОООК600 БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

София, 2009 г.

I. УПРАЖНЕНИЯ ПО ПУНКТУАЦИЯ

Прочетете текстовете и попълнете липсващата в изреченията пунктуация и липсващите графични знаци.

1. ТЕКСТ

Когато било провъзгласено че Библиотеката съдържа всички книги хората най-напред изпитали необикновено щастие. Всеки се чувствал притежател на непокътнато тайно съкровище. Нямало проблем личен или световен за който да не се намери убедително решение в някоя от галериите. Вселената добила смисъл вселената станала изведнъж безпределна като надеждата. По това време упорито са заговорило за Оправданията книги с апологии и пророчества които оправдавали завинаги деянията на всеки човек във вселената и криели чудни тайни за неговото бъдеще. Хиляди жадуващи напуснали милата родна галерия и се втурнали нагоре по стълбите тласкани от суетния стремеж да намерят своето Оправдание. Тези странници се карали из тесните коридори изричали грозни проклетия душили се един друг по приказните стълби запокитвали по дъното на тунелите измамните книги загивали хвърлени в бездната от обитатели на далечни краища. Някои полудявали... Оправданията наистина съществували аз съм виждал две отнасящи се за хора от бъдещето за хора които може би не са измислени но търсачите били забравили че вероятността човек да намери своето Оправдание или някой лъжлив негов вариант е равна на нула.

Из Вавилонската библиотека

Хорхе Луис Борхес

2. ТЕКСТ

Възходът на човека

Първите истински хора притежаваха сечива и оръжия които бяха малко по-добри от онези на техните прадеди отпреди един милион години обаче те можеха да ги употребяват с много по-голяма сръчност. И някъде дълбоко в мрака на изминалите векове те бяха изобретили най-важното от всички сечива въпреки че то не можеше да бъде нито видяно нито докоснато те бяха се научили да говорят и по този начин бяха спечелили първата си голяма победа над Времето. Сега познанията на едно поколение можеха да бъдат предадени на следващото така че всяка епоха можеше да се възползува от постиженията на хората живели преди това.

За разлика от животните които познаваха само Настоящото Човекът се бе сдобил с Минало и бе започнал вече да гледа към Бъдещето.

Той се научи да впряга в работа и природните сили с обуздаването на огъня той положи основите на Техниката и остави далеч зад себе си своя животински произход. Камъкът отстъпи място на бронза а след това на желязото. Ловът бе последван от Земеделието. Племето прерасна в Село а селото в Град. Речта стана вечна благодарение на знаците които се изобразяваха върху камък глина или папирус. По-късно Човекът изобрети Философията и Религията. И накрая насели Небето с богове.

*Една одисея в Космоса през 2001-та година
Артър Кларк*

3. ТЕКСТ

Първите деспотични утопии

Хората движещи политическите революции изглежда са от два вида свещеници и романтици. Владимир Улянов той взема псевдонима Ленин през 1901 г. е от първата категория. Религията е важна за него в смисъл че я мрази. За разлика от Маркс който я презира и я смята за нещо периферно Ленин вижда в нея могъщ и вездесъщ враг. В много текстове писмото му до Горки е поразителен пример той разкрива че изпитва силна лична омраза към всичко религиозно. “Няма нищо по-отвратително от религията пише той. Още от началото държавата която той създава изгражда и поддържа огромна академична пропагандна машина срещу религията. Той не само е антиклерикален като Сталин който мрази поповете защото са корумпирани. Тъкмо обратното Ленин не изпитва никакви реални чувства към продажните попове защото с тях се справя лесно. Хората от които наистина си страхува и които мрази са светците. Колкото по-чиста е религията толкова е по-опасна. Преданият свещеник твърди той е много по-влиятелен отколкото егоистичният и аморалният. Духовенството което трябва да се потиска най-много не е онова което се е заело да защитава експлоатацията а онова което изразява солидарността си с пролетариата и селяните. Изглежда той разпознава в истинския Божии човек същите страсти и дух които движат самия него и иска да ги експроприира и обърне на страната на своята кауза.

*Из Съвременността светът от 20-те до 90-те
Пол Джонсън*

4. ТЕКСТ

Тяло и идеология в Западноевропейското средновековие

Измежду големите културни революции свързани с тържеството на християнството на Запад една от най-големите е тази засягаща тялото. Дори в античните доктрини даващи предимство на душата не е представена добродетел или благо което да е упражнявано без посредничеството на тялото. Големите промени в бита на хората в градовете средища на социалния и на културния живот в Античността са свързани с премахване на театъра цирка стадиона и термите местата за социални и културни контакти поразному възвеличаващи или използващи тялото. Тези промени са окончателният завършек на доктриналния крах на концепцията за тялото.

Въплъщението е Божие унижение. Тялото е затвор за душата и това е нещо повече от обичайната представа за тялото това е нейно определение. Ужасът от тялото кулминира в сексуалните му аспекти. Първородният гряхгрях на интелектуалната дързост и предизвикателството към Господ е преобразен от средновековното християнство в плътски грях. Низвергането на тялото и секса достига върхна точка в женското тяло. Тялото на жената от Ева до вещицата в края на Средните векове е избрано място на Дявола. Забраната за плътски сношения съпътстваща различни периоди в богослужебната практика (пости бдения и празници) се разпростира и върху периода на менструалния цикъл прокажените са деца на съпрузи осъществили сексуален контакт по време на менструация. Неизбежният сблъсък между физиологичното и свещеното води до усилено за отхвърляне на биологичния човек бдения и пости които са отрицание на съня и храненето. Грехът намира израз във физическия недъг или болестта. Проказата болестта с преимуществена символична и идеологическа роля в Средновековието която изпълнява същите функции както ракът в съвременното общество е преди всичко проказа на душата. Пътят към духовното съвършенство минава през страданието на тялото бедният е приравняван с недъгавия и болния водещият социален тип монахът се утвърждава чрез аскетично изтезание на тялото си висшият духовен тип светецът е признат безспорно за такъв когато пожертва тялото си в мъченичеството. Що се отнася до социалното разслоение сред миряните

то намира най-добър израз в телесното противопоставяне благородникът е красив и добре сложен крепостникът грозен и уродлив. Човешкото тяло е нещо повече от пръст то е гнилоч. Участи на всяка плът е грохналост и разлагане. В степенята в която тялото е една от предпочитаните метафори на обществото и на света последните биват повлечени към неизбежен упадък. Светът на средновековното християнство според теорията за шестте епохи навлиза в старостта.

За хората от Средните векове свещеното често се разкрива при вълнуващото съприкосновение на духовното с телесното. Кралете чудотворци проявяват сакралността си като с докосване изцеляват скрофули. Мощите на светците доказват своята святост излъчвайки благоуханен мирис мириса на светостта. Божествените знамения както и дяволските изкушения се явяват на отпуснатите в дрямка тела чрез сънищата и виденията тъй дълго предизвикващи смут сред хората от Средните векове.

*Из Въображаемият свят на Средновековието
Жак льо Гоф*

II. КОМПЛЕКТУВАНИ ТЕСТОВЕ

ПРИМЕРЕН ТЕСТ № 1

ПРОЧЕТЕТЕ ВНИМАТЕЛНО ТЕКСТА И ДОБАВЕТЕ НЕОБХОДИМИТЕ ПРЕПИНАТЕЛНИ И ГРАФИЧНИ ЗНАКОВЕ, ЗА ДА ОФОРМИТЕ ВЪТРЕШНАТА ПУНКТУАЦИЯ НА ИЗРЕЧЕНИЯТА.

Националните научни митове са тези научни митове които излизат извън рамките на науката и започват да се прилагат с различни цели от най-широк кръг хора. Обикновено научните митове за историята и за езика на страната най-често напускат ограничената научна територия и стават широко използвани митове.

Когато отиващата си нормална наука премине в своя митологичен стадий на съществуване привържениците ѝ стават особено чувствителни към всеки опит нейните твърдения да бъдат подложени на преценка по какъвто и да е начин. Така например българската и славянската филология през XIX и XX век заложи като основно свое твърдение че отличителен белег на православните славяни е кирилицата и дори създаде опозицията кирилица гръцка азбука а след това и опозицията кирилица латиница отлично съответстваща на опозицията православие католицизъм. Според мен елементи на митотворчество по този въпрос са налице още от самото му зараждане защото филологията не можа или не пожела да обясни достатъчно убедително защо глаголицата напълно оригинална азбука създадена от св. Кирил е била изоставена и на нейно място се е появила кирилицата. Филологията твърде малко настоява и върху факта че от 30 графични знака в българската кирилица 16 знака са идентични като изписване с букви от гръцката азбука т.е. 51% от тях са заети от гръцката азбука 14 от тези 16 знака имат една и съща звукова стойност в двата езика и че само два от тях означават различни звукове в двата езика.

Когато опирайки се върху идентични наблюдения и върху факта че повечето западноевропейски и американски енциклопедии назовават по политически причини кирилицата руска азбука проф. Ото Кронщайнер от Залцбург предложи да въведем паралелен правопис на латиница който в някаква степен вече е факт той по същество се опита да разруши един от основните филологически митове у нас за същността и символиката на

кирилицата. Бурната реакция в по-голямата си част крайно отрицателна на това негово предложение посочи степента в която този въпрос е митологизиран в общественото съзнание. Веднага беше направен паралел с Гърция православието там не е просто традиционното а е официалното вероизповедание която няма никакво намерение да замени гръцката азбука с латинската. Само че навсякъде в Гърция уличните табели например са задължително дублирани с транслитерация на латиница... Умълчан беше също опитът на Турция която като знак за своята модернизация в началото на XX век избра не нещо друго а изоставянето на арабската графична система и възприемането на латиницата. Умълчан беше също така и опитът на Югославия в това отношение. И всичко това за да се потвърди още веднъж митологизираното вече твърдение че ние сме по̀ българи когато си служим с кирилицата а не с някаква друга графична система твърдение което е било валидно преди Освобождението на България когато една на друга са се противопоставяли кирилицата и арабицата. При това забележете нито в интервюто на Ото Кронщайнер нито някъде другаде ставаше въпрос да се латинизира на българската литературна класика.

20 точки

ПРОЧЕТЕТЕ ВНИМАТЕЛНО ТЕКСТА И ПОПЪЛНЕТЕ ПРАЗНИТЕ МЕСТА, КАТО ИЗБЕРЕТЕ ЕДИН ОТ ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ПРАВОПИСНИ ВАРИАНТИ. ОТБЕЛЕЖЕТЕ ИЗБОРА СИ, КАТО ПОДЧЕРТАЕТЕ ИЛИ ОГРАДИТЕ ПРАВИЛНИЯ ВАРИАНТ. НЕ ПРЕПИСВАЙТЕ ДУМИТЕ!

МУМИИТЕ

Замразени в ледове, изсушени от слънцето и вятъра или ____(**съхранени/сахрънени/сахранени**) според древните египетски ____(**ритоали/ритуали**), мумиите ни позволяват да надникнем в далечното минало. Запазените тела дават информация за техниките на балсамиране, за начина на живот и за причините за ____(**смърта/смъртта**) на починалия.

Два пъти в седмицата екип от експерти слиза в прохладното подземие на мавзолея на ____(**Червения Площад/Червения площад**) в Москва, където в стъклен ____(**саркофаг/саркофак/съркофаг/съркофак**) почива мумията на Владимир Илич Ленин – ____(**вожда/вождът**) на болшевишката революция, починал на 21 ____(**Януари/януари**) 1924 на ____(**53-годишна/53 годишна**) възраст. Специалистите проверяват дали няма петна или други признаци на разложение

по тялото му, разказва списание “Stern”. Мозъкът и вътрешностите са извадени, а трупът е обработван многократно със ____ (специална/специална) смес от формалдехид, оцетна киселина, алкохол и глицерин, чиито точни съставки се пазят в тайна и до днес.

Култ към знаменитите покойници има и на други места по света. Запазен за поколенията е и основателят на ____ (Китайската Народна Република/ Китайската народна Република/ Китайската народна република) Мао Цзедун. Тялото му е изложено в огромен ____ (мавзолеи/мавзолей) в центъра на Пекин. От 38 години в Ханой почива и виетнамският революционер Хо Ши Мин. Във Ватикана също са мумифицирани много глави на ____ (Църквата/църквата), сред които е и ____ (Папа/ папа) Йоан XXIII.

Първите мумии са създадени преди хилядолетия и са източник на ценна информация. С помощта на съвременните технологии учените могат да открият от какви болести са страдали покойниците ____ (приживе/преживе/приживе/пре-живе) и какъв е бил начинът им на живот. Анализът на косата показва с какво са се ____ (хранели/хранили) хората преди хилядолетия, а малко количество ДНК от тъканите е ____ (достатъчно/достатъчно), за да бъдат установени и ____ (родствените/родственните) връзки.

През 1977 в дълбоките замръзнали подпочвени слоеве в Якутия е открито ____ (бебе-мамут/бебе мамут) на възраст около ____ (40-хиляди/40 хиляди) години, при това в отлично състояние. Добре запазени се мумии са намерени и в блатата на ____ (Северна Германия/северна Германия) и Дания, както и в пустинята Такла Макан в Китай.

20 точки

ПРОЧЕТЕТЕ ВНИМАТЕЛНО ТЕКСТА И ПОПЪЛНЕТЕ ЛИПСВАЩИТЕ ДУМИ. НА ВСЯКО ПРАЗНО МЯСТО ТРЯБВА ДА ВПИШЕТЕ САМО ПО ЕДНА ГРАФИЧНА ДУМА. ВЪЗМОЖНИЯТ ПРАВИЛЕН ОТГОВОР ЗА ПРОПУСНАТА ДУМА Е ПОВЕЧЕ ОТ ЕДИН; НЕОБХОДИМО Е ДА ВЪЗСТАНОВИТЕ ТЕКСТА ПО СМИСЪЛ.

ПРОТИВНИ КОЛЕГИ НА ХОРИЗОНТА

Имайки предвид, че прекарваме по-голямата част от времето, през което сме _____, на работа, логично е да искаме да се чувстваме добре сред _____ си. Понякога това се получава от само себе си, но друг път _____ този късмет и се налага да се справяме или с някой

_____ шеф, или с един или повече неприятни колеги. Как да се _____ с тях?

Първо, важно е да установиш дали въпросното _____ ти пречи в работата или просто те дразни, защото е обратно. (_____ думата „колега“ и за мъже, и за жени.) Ако антипатията ти е на личностна _____ и е свързана с това как говори, изглежда и т.н. _____ личност, тогава няма _____ да правиш каквото и да било по въпроса. Старай се да не слушаш досадните му и/или глупави коментари, _____ си работата и избягвай да _____ извънработно време с индивида. Всичко това, _____ се, не трябва да става обществено достояние. Бъди резервиран, но не враждебен и не говори зад гърба на колегата, _____ и да ти идва отвътре.

Това е по-лесният _____. По-сложният е, когато колега или колеги са с неприятно поведение или _____ към теб и това влияе _____ на работата ти. Тогава не можеш да си позволиш да _____ проблема. Има доста начини, по които един противен субект може да пречи на работата ти, _____ никой не може да претендира за изчерпателност, _____ подвидовете на вида „дразнещ колега“.

20 точки

ПРИМЕРЕН ТЕСТ № 2

ПРОЧЕТЕТЕ ВНИМАТЕЛНО ТЕКСТА И ДОБАВЕТЕ НЕОБХОДИМИТЕ ПРЕПИНАТЕЛНИ И ГРАФИЧНИ ЗНАКОВЕ, ЗА ДА ОФОРМИТЕ ВЪТРЕШНАТА ПУНКТУАЦИЯ НА ИЗРЕЧЕНИЯТА.

Паул Файерабенд съветва в Срещу метода че науката подобно на Църквата трябва да бъде отделена от държавата. Андре Мартине виден френски лингвист в началото на своя труд Елементи на общата лингвистика казва че науката се основава върху безпристрастното наблюдение на факти. В този смисъл научното се противопоставя на предписващото. Ученият казва той трябва да се въздържа да препоръчва избор на едни факти за сметка на други воден от морални или естетически принципи. Когато започва да предписва ученият престава да бъде учен е изводът който се налага от разсъжденията на Андре Мартине.

Ученият в областта на хуманитарните и социалните науки е често изкушен да прекрачи границите на научното такова каквото е описано от Андре Мартине и да попадне в значително по-суетния свят на политическото. Като прекрачва тази граница той придобива обществена известност хората започват да го разпознават по улицата. Край на анонимността! Това го окуражава да даде израз на своите пристрастия и предпочитания. И напуска света на научното т.е. на безпристрастното. Започва дори да изразява мнения и по въпроси които не са от неговата компетентност.

В България все още се вярва че науката е истина от последна инстанция и че когато ученият говори по обществени и дори по политически въпроси това е едва ли не Божията истина. Трудно все още се възприема схващането че науката е само един от възможните начини да се говори за света около нас. Пол Джонсън твърди че нито една от големите политически и социални промени в света през 1980-те и 1990-те години е станала с активното участие на интелектуалците. Нещо повече той дори говори за краха на интелектуалците в опитите си да променят света към по-добро. Университетите според него са традиционните домове на изгубените каузи.

Всъщност обществената и политическата дейност на учения би трябвало да се ограничава само в областта на преподаването защото

преподаването е вид обществена и политическа дейност. Може би е вярно твърдението че интелектуалците нямат никакво пряко участие в промените от края на XX век. Но нали тези които промениха света са били обучавани от интелектуалци в училищата в университетите. Интелектуалците са тези които са им посочили къде да намерят интересуващите ги идеи и как да ги интерпретират. Вярно е че академичната свобода и автономия може да допусне и това да обучаваме Осама бен Ладен като по този начин сами му връчваме оръжията с които е възможно да ни унищожи. Такъв риск обаче никога не може да бъде избегнат именно поради спецификата на университетите като особена институция.

20 точки

ПРОЧЕТЕТЕ ВНИМАТЕЛНО ТЕКСТА И ПОПЪЛНЕТЕ ПРАЗНИТЕ МЕСТА, КАТО ИЗБЕРЕТЕ ЕДИН ОТ ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ПРАВОПИСНИ ВАРИАНТИ. ОТБЕЛЕЖЕТЕ ИЗБОРА СИ, КАТО ПОДЧЕРТАЕТЕ ИЛИ ОГРАДИТЕ ПРАВИЛНИЯ. НЕ ПРЕПИСВАЙТЕ ДУМИТЕ!

МУМИИТЕ

Една от най-известните мумии е на ледения човек Йоци, открита през 1991 от алпинисти в _____ (**Австрийските Алпи/австрийските Алпи**). Йоци е бил облечен с кожи и _____ (**възражен/въоръжен**) с лък, стрели и кама от кремък. Мъжът е бил _____ (**45-годишен/45 годиншен**), когато е умрял преди 5300 години. Някои експерти смятат, че е починал след удар по главата. Според _____ (**италианско-френски/италианско-френски**) екип от учени мъжът е бил ранен със стрела – върхът е се намира и до днес в лявото му рамо, и е умрял от загуба на кръв.

В манастирите в Азия _____ (**будиски/будистки**) монаси са се мумифицирали сами. Тайландецът Луанг По Данг от манастира „Ват Кунараам” решил да напусне този свят на 79 години. През 1973 монахът започнал да пази строга диета, която предизвикала _____ (**обезводняване/убезвод-няване**) на организма. _____ (**Смърта/Смъртта**) го застигнала в поза на медитация. Мумифицираното му тяло е изложено днес в _____ (**специална/специална**) стая и привлича много туристи.

Методите за консервиране при различните народи са _____ (**зависили/зависели**) от възможностите и традициите им, от средствата, с които са разполагали, от познанията им за _____ (**растенията/разстененията**) и билките.

Аборигените в _____(Североизточна Австралия/североизточна Австралия) консервирани мъртвите, като ги опушвали бавно над огъня, след което завързвали краката и ръцете към тялото. Така роднините можели по-лесно да носят със себе си _____(варзопчето/вързопчето) с покойника.

Китайците също запазвали телата цели. Потапяли ги в _____(особени/особенни) разтвори, след това ги поставяли в един или повече запечатани ковчези, в които слагали живак. Накрая ги заравяли дълбоко в _____(Земята/земята) и запълвали дупката с дървени въглища и мидени черупки.

Представителите на _____(южноперуанската/южноперуанската/Южноперуанската/Южно-перуанската) култура паракас, преживяла разцвет от VIII до II в. пр. Хр., изваждали _____(някои/някой) органи от тялото, преди да го опушат. След това го завивали в огромно количество скъпи платна.

Много време за подготовката на покойниците си отделяли и скитите, обитавали земите на север от Черно море в периода от VII до III в. пр. Хр. Според техните _____(обичай/обичай) всички близки на починалия трябвало да се _____(збогуват/сбогуват) с него и _____(за това/затова) било необходимо тялото да се запази по-дълго време. За тази цел се _____(изваждъл/изваждал) мозъкът и черепът се пълнел с малки камъчета. Скитските вождове били погребвани заедно с една от жените си, със слугата си и с коня, който са яздели.

20 точки

ПРОЧЕТЕТЕ ВНИМАТЕЛНО ТЕКСТА И ПОПЪЛНЕТЕ ЛИПСВАЩИТЕ ДУМИ. НА ВСЯКО ПРАЗНО МЯСТО ТРЯБВА ДА ВПИШЕТЕ САМО ПО ЕДНА ГРАФИЧНА ДУМА. ВЪЗМОЖНИЯТ ПРАВИЛЕН ОТГОВОР ЗА ПРОПУСНАТА ДУМА Е ПОВЕЧЕ ОТ ЕДИН; НЕОБХОДИМО Е ДА ВЪЗСТАНОВИТЕ ТЕКСТА ПО СМИСЪЛ.

КАК ДА ПОСТЪПИМ С ПРОТИВНИЯ КОЛЕГА?

Не всяко _____ поведение заслужава намесата ти. Първо се запитай дали имаш право и прецени трезво. Дали дразнещият колега _____ всички или само теб? Ако всички са на твоето _____, може би си прав. Ако обаче всичко у въпросния колега те дразни само теб, тогава _____ проблемът е твой.

Ако искаш да _____ некоректното поведение на колега, не организирай _____ срещу него. Работното място не е _____ поле! Кавгите започват _____, още повече между много хора, а спират трудно, така че не рискувай. Изправи се сам _____ проблема.

По време на самия разговор _____ позитивен. Проведи го _____ и с ясно показано желание да запазите добрия _____ и доброто сътрудничество. За него ще е много по-лесно да ти се противопостави, ако крещиш и си _____, отколкото ако си спокоен, логичен и умерен. Бъди конкретен. Не _____ за добрите отношения между колеги по принцип, а кажи точно какво те притеснява и _____, че държиш да го изгладите.

Не бъди прекалено обвинителен и не прекалявай с описанията на това как те дразни. Заложил на _____ – на това какви искаш да са отношенията ви, както и на това колко ще се _____ на бъдеща приятелска атмосфера.

Ако нищо не _____, можеш да пробваш възможно най-малко контакти с въпросния субект в работата си. Това може да не е генерално _____, но все е нещо. Едва ли си заслужава заради един неприятен човек да напуснеш работа, макар че има хора, които _____ направили и това. Така или иначе, старай се да не позволяваш на противни хора да пречат да професионалното ти развитие.

20 точки

ПРИМЕРЕН ТЕСТ № 3

ПРОЧЕТЕТЕ ВНИМАТЕЛНО ТЕКСТА И ДОБАВЕТЕ НЕОБХОДИМИТЕ ПРЕПИНАТЕЛНИ И ГРАФИЧНИ ЗНАКОВЕ, ЗА ДА ОФОРМИТЕ ВЪТРЕШНАТА ПУНКТУАЦИЯ НА ИЗРЕЧЕНИЯТА.

Стотици хиляди млади източноевропейци заминават за Западна Европа в търсене на по-добро заплащане по-добри перспективи за кариера и по-добър живот. Нещата се развиват твърде бавно за тях в собствените им страни затова мнозина предпочитат да емигрират.

31-годишният Мачей Олшчик никога не изпитва носталгия. Той току-що си е тръгнал от офиса на Скидмор Оуингс и Мерил новия си работодател. Олшчик работи в лондонския клон на известната архитектурна фирма от три месеца. А тя е една от най-добрите в бранша измежду проектите ѝ са кулата Сиърс в Чикаго и седемзвездният дубайски хотел Бурж ал Араб. Олшчик заедно с десетина свои колеги в момента работи върху проект за небостъргач който ще бъде построен в Докландс модния лондонски квартал с офис сгради разположен на река Темза. Небостъргачът ще бъде висок 130 метра.

Олшчик е в прекрасно настроение докато преминава покрай Мастър Гънър пъб на Сити стрийт. Често идваме тук с колегите казва той полагайки големи усилия за да придаде носово произношение на английския си. Той иска полският му акцент да изчезне. Компанията ни е международна. Работа с хора от цяла Европа. Олшчик е от Варшава и Лондон е все още нов за него.

Олшчик току-що е подписал договора за наем на новия си апартамент 750 лири 1100 евро месечно за две големи стаи в хубав квартал. Сега архитектът печели четири пъти повече отколкото е печелел доскоро у дома във Варшава. Съпругата му Аня и синът им Макс възнамеряват да дойдат при него в Лондон през април Разбира се и двамата ми липсват но въпреки това идването ми тук си остава правилното решение. Нямаме намерение да се връщаме в скоро време.

Присъединяването на Полша Чехия балтийските държави Унгария и Словакия към Европейския съюз преди три години доведе до масова миграция на стотици хиляди хора от Източна Европа към Обединеното кралство Ирландия и Швеция страните които веднага отвориха границите си за имигранти от новите страни членки. От своя страна държавите които имат общи граници с Източна Европа като Германия и Австрия се

защитиха от приливната вълна на търсеци работа имигранти посредством временни правила които ще останат в сила до 2011 г.

Напускащите Източна Европа принадлежат към икономически най-важните слоеве на обществото. По-голямата част от имигрантите са под 35 години една четвърт са завършили висше образование. Те искат повече пари по-хубави жилища искат да направят кариера по-бързо да имат достъп до по-добри детски градини и училища за децата си.

20 точки

ПРОЧЕТЕТЕ ВНИМАТЕЛНО ТЕКСТА И ПОПЪЛНЕТЕ ПРАЗНИТЕ МЕСТА, КАТО ИЗБЕРЕТЕ ЕДИН ОТ ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ПРАВОПИСНИ ВАРИАНТИ. ОТБЕЛЕЖЕТЕ ИЗБОРА СИ, КАТО ПОДЧЕРТАЕТЕ ПРАВИЛНИЯ СПОРЕД ВАС ВАРИАНТ. НЕ ПРЕПИСВАЙТЕ ДУМИТЕ!

ТАЙНА, КОЯТО ВСИЧКИ ЗНАЯТ

- Нямате ли никакъв морал, човече?
- Не мога да си го позволя, сър.

Така един от _____героите/геройте на Бърнард Шоу в „Пигмалион“ оправдава безочливото си поведение и _____страста/страстта си към печалбата. Ако трябва да бъдат искрени, мнозина от правещите бизнес в арабския свят щяха да дадат _____същият/същия отговор. Всички те със сигурност знаят значението на персийската дума „бакшиш“, която означава „подарък“. В арабските страни има значението на подкуп, а когато става дума за _____зделки/сделки от порядъка на _____милиярди/милиарди/милиарди долари, бакшишите също са впечатляващи. Само през последните дни това доказва френската петролна компания „Тотал“, _____чийто/чиито шеф беше арестуван заради раздаването на подкупи в Иран. Въпросният Кристоф дьо Маржори обаче може да е спокоен. Краткият му престой в ареста ще е вероятно _____последният/последния, тъй като разследванията на този вид _____зделки/сделки имат чудното свойство да потъват в забвение скоро.

_____Миналият/Миналия декември пък британските власти обявиха, че прекратяват разследването на оръжейните преговори със Саудитска Арабия по обвинения в раздаване на подкупи, поради „защита на обществения интерес“. Зад тази формулировка всъщност се крият десетки хиляди работни места, _____авторитетът/авторитета на саудитското кралско семейство и около 40 млрд. _____долари/долара. На толкова се изчислява ново споразумение с

Рияд за закупуване на 72 _____изтребители/изтребителя „Юрофайтър“, което саудитците _____недвусмислено/ не двусмислено/ недвусмис-лено/не двусмислено обявиха, че ще прекратят, ако разследването разкрие истинските _____собственици/собственици на банковите сметки, където са внасяни пари от „БАЕ системс“. Лондонски туристически _____компаний/компани признаха, че държавната БАЕ е плащала и разходите на гостите си от саудитското кралско семейство, които никак не са скромни: само за месец сметката е възлизала на 987 000 £. Изчисление на британското министерство на отбраната показва, че цената на всеки от 100-те закупени от саудитците _____самолети/самолета „Торнадо“ е била надута с 32%.

Оръжията и _____петролът/петрола обаче далеч не са _____единствените/единственните сфери, в които традицията на арабския бакшиш просперира. Италианската енергийна компания „Енелпауър“ доскоро бе подследствена заради подкупите, които е плащала в Оман, Катар и _____Обединените арабски емирства/ Обединените Арабски емирства/ Обединените Арабски Емирства. Компанията е раздала близо 25 млн. евро на посредници в арабските страни, за да осигурят договор за изграждането _____на _____електро централи/електроцентрали/електро-централи на стойност 1 млрд. евро.

За ориентир в това мръсно море най-добре служат думите на бивш британски военен министър: „Или подкупваш и вземаш поръчки, или не подкупваш и оставяш САЩ и Франция да правят целия бизнес. Не е нещо, с което _____особенно/особено се гордееш. Просто е част от търговията.“

21 празни места / 20 точки

ПРОЧЕТЕТЕ ВНИМАТЕЛНО ТЕКСТА И ПОПЪЛНЕТЕ ЛИПСВАЩИТЕ ДУМИ. НА ВСЯКО ПРАЗНО МЯСТО ТРЯБВА ДА ВПИШЕТЕ САМО ПО ЕДНА ГРАФИЧНА ДУМА. ВЪЗМОЖНИЯТ ПРАВИЛЕН ОТГОВОР ЗА ПРОПУСНАТА ДУМА Е ПОВЕЧЕ ОТ ЕДИН, НЕОБХОДИМО Е ДА ВЪЗСТАНОВИТЕ ТЕКСТА ПО СМИСЪЛ.

БРИТАНСКИ КАРДИОЛОЗИ ЗАМЕНИХА ДОНОРСКИ ОРГАН С ОРИГИНАЛНИЯ

Дванадесетгодишно момиченце се превърна в _____ медицински случай след изключителна кардиологична операция, съобщи британският печат. Детето получи обратно _____ си сърце 10 години след като му бе

трансплантиран донорски _____. Хана Кларк от Южен Уелс е оперирана през 1996 г., понеже страдала от кардиомиопатия вследствие на инфекция. Сърцето на _____ момиченце било двойно по-голямо от нормалното за _____ му. Без трансплантация на нов орган огромното сърце щяло да убие детето до една година. Екипът на виртуозния кардиолог сър Магди Якоб прибегнал до _____, при която органът на детето бил спрял, а донорското _____ било вкарано от дясната страна на гръдния кош и свързано със сърцето на момиченцето. Трансплантацията се оказала _____ и Хана станала една от най-младите пациентки, претърпели _____ операция.

В продължение на 10 години Хана живяла с _____ сърце. През ноември миналата година обаче редовен преглед показал, че организъмът на момичето е започнал да отхвърля чуждото тяло въпреки _____ които детето пиело против отхвърлянето. Единствената _____ на 12-годишната Хана била да бъде накарано да заработи отново собственото ѝ сърце.

Първоначално лекарите _____ да извършат операцията, защото обяснили, че никога не са правили _____ нещо. Родителите се свързали с д-р Якоб, който вече бил излязъл в _____. Хирургът се съгласил да ръководи операцията. Лекарите в лондонската болница „Грейт Ормънд стрийт“ свързали „дремещото“ сърце с кръвоносните съдове и извадили имплантирания орган. _____ сърце на детето безпроблемно започнало да функционира.

„Казаха ми, че операцията ще продължи 8 часа, а тя продължи _____ четири“, споделя щастливата майка, 41-годишната Елизабет Кларк. „Лекарите ме бяха предупредили, че Хана може да остане дълго - седмици, дори месеци - в реанимацията. А тя _____ добре се възстанови, че я _____ пет дни след като я бяха оперирали. Никой не вярваше, че всичко ще мине _____ гладко. След Великден Хана се връща на училище.“

20 точки

ПРИМЕРЕН ТЕСТ № 4

ПРОЧЕТЕТЕ ВНИМАТЕЛНО ТЕКСТА И ДОБАВЕТЕ НЕОБХОДИМИТЕ ПРЕПИНАТЕЛНИ И ГРАФИЧНИ ЗНАКОВЕ, ЗА ДА ОФОРМИТЕ ВЪТРЕШНАТА ПУНКТУАЦИЯ НА ИЗРЕЧЕНИЯТА.

Мачей Олшчик наскоро се завърна след дълго отсъствие във Варшава. Въпреки икономическия бум в последно време кварталът му Бемово намиращ се в южната част на Варшава не се е променил особено поне не външно. Панелните блокове от комунистическо време са си същите няма исторически оформил се център нито барове или ресторанти.

Олшчик преди е живял тук в апартамент от 30 квадратни метра със съпругата си Аня и сина си Макс. Вляво е кухнята в която има два електрически котлона. От пода до тавана е претъпкано с книги на един от рафтовете има компютър с издърпваща се напред клавиатура. Втората стая служи едновременно за спалня и всекидневна за двойката и детето им. Олшчик е получавал по 3000 злоти 780 евро месечно на варшавската си работа добра заплата по полските стандарти.

Заплатата му в Лондон обаче е 2000 лири 2930 евро. Разбира се че парите бяха от значение казва той. Така е за повечето хора. Но при мен ставаше въпрос и за кариерата ми. Във Варшава нямаше нищо ново което да науча.

Миналата есен той събрал кураж заредил компютъра си и започнал да търси в интернет работа в чужбина. Още първото му интервю за работа завършва с успех. Ние сме на около 30 години което означава че сме малко изостанали. Хората които сега са на по 40 години се облагодетелстваха най-много от падането на желязната завеса в Полша казва Олшчик.

По това време в началото на 90-те години в Източна Европа започва икономическият бум. Чуждестранните компании и приватизираните полски компании наемат цели курсове абсолвенти направо от университетите. Тези хора и днес са все още млади обяснява той. Те пречат на издигането на хора като нас.

Полша се мъчи да намери квалифицирана работна ръка. 25-годишният Томаш Гавликовски има повече късмет. Той е психолог и работи за фирмата за набиране на служители Кадри полские в Ополе. Би било преувеличено да го наречем ловец на глави. Гавликовски работи в офисите на варшавската асоциация на работодателите и набира служители за полски и чуждестранни компании. Имаме проблеми с намирането

на оксигенисти и други квалифицирани работници казва Гавликовски. Отнема ни цели седмици защото всички са в Англия.

В отчаянието си Гавликовски дори понякога се свързва със свещеници тъй като те често са запознати с амбициите на по-младите членове на своите паства. Или пък праща свои хора за набиране на персонал по футболните клубове където да раздават формуляри на феновете. Всичко това обаче си остава трудна задача. Тези които наскоро са станали част от работната сила трябва да работят особено усърдно а в замяна получават ужасни заплати обяснява Гавликовски.

20 точки

ПРОЧЕТЕТЕ ВНИМАТЕЛНО ТЕКСТА И ПОПЪЛНЕТЕ ПРАЗНИТЕ МЕСТА, КАТО ИЗБЕРЕТЕ ЕДИН ОТ ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ПРАВОПИСНИ ВАРИАНТИ. ОТБЕЛЕЖЕТЕ ИЗБОРА СИ, КАТО ПОДЧЕРТАЕТЕ ПРАВИЛНИЯ СПОРЕД ВАС ВАРИАНТ. НЕ ПРЕПИСВАЙТЕ ДУМИТЕ!

ПОТРЕБИТЕЛСКИЯТ САЙТ *YouTube* РАЗДАДЕ НАГРАДИ ПО ПОДОБИЕ НА ОСКАРИТЕ

В търсене на нови начини да _____**утвърди/отвърди** потребителските _____**видео клипове/видеоклипове/видео-клипове** като истински и важни _____**популярният/популярния** сайт *YouTube* започна раздаването на годишни награди в седем различни _____**категорий/категории**.

Лайтмотивът на мероприятиято е взет _____**на заем/назаем** от популярните реалити програми и музикални _____**състезания/састезания** за аматьори „всеки може да стане звезда“. В тази си нова уебвариация той успява да привлече _____**интересът/интереса** на публиката.

Наградите бързо получават и прякор – „оскари за потребителско видео“, и са отразени от всички големи онлайн _____**медии/медий**.

_____**Номинациите/Номинациите** са направени от екипа на *YouTube*, но _____**крайният/крайния** резултат е определен от _____**интернет-населението/интернет населението**. При спечелилите няма изненади – всички са клипове, чиито броячи отчитат, че са гледани _____**милиони/милйони** пъти. По броя разпознати филмчета можете да проверите дали приятелите ви мислят _____**достатъчно/достатъчно** за вас и дали _____**се грижат добре** за _____**растройването/разтройването/разстройването** на работното ви време. Ако през миналата година не сте получили линкове към поне три от

наградените _____ **материали/материяли/матеряли**, трябва да порицаете строго онлайн познатите си.

Спечелилите клипове са различни по стил – от емоционална девойка с акустична китара през брадат австралиец, прегръщащ минувачи по улиците, до анимация, посветена на нелетящите птици. Сред номинираните, които не стигат до награда, е придобилата широка известност *Lonelygirl15*. Нейната серия клипове започва като разказ на едно _____ **обикновено/обикновено** момиче (чиито родители са членове на таен орден и участват в _____ **мистериозни/мистерьозни** ритуали). По-късно разследване на *New York Times* разкрива, че твърде _____ **популярната/популярната/популярната** в *YouTube* девойка всъщност е актриса, която е част от онлайн _____ **сериал/сериал**.

Освен добра реклама раздаването на награди е и изказване на благодарност на хората, генерирани най-голям трафик към *YouTube*. Точно _____ **за това/затова** Reuters основателно посочва, че липсващата категория в награждаването е „най-добро професионално видео, _____ **чийто/чиито** авторски права не са наши“. Сред клиповете, които се радват на най-голям интерес на сайта, са и много откъси от филми и ТВ програми. ТВ каналите не са доволни от това. Преди няколко седмици *Viacom*, компанията – собственик на *MTV*, *Comedy Central* и *Paramount Studios*, заведе дело за един _____ **милиард/милиард/милиард** долара срещу *YouTube*.

22 празни места / **20 точки**

ПРОЧЕТЕТЕ ВНИМАТЕЛНО ТЕКСТА И ПОПЪЛНЕТЕ ЛИПСВАЩИТЕ ДУМИ. НА ВСЯКО ПРАЗНО МЯСТО ТРЯБВА ДА ВПИШЕТЕ САМО ПО ЕДНА ГРАФИЧНА ДУМА. ВЪЗМОЖНИЯТ ПРАВИЛЕН ОТГОВОР ЗА ПРОПУСНАТА ДУМА Е ПОВЕЧЕ ОТ ЕДИН, НЕОБХОДИМО Е ДА ВЪЗСТАНОВИТЕ ТЕКСТА ПО СМИСЪЛ.

ГЛОБИ, УДАВЕНИ В КРЪВ

Несъбраните над 30 млн. лв. от пътни глоби са ярко _____ за това доколко има държавност в България. Това безхаберие – макар и да не е _____ причина за хилядите жертви по _____, е в основата на пътната наглост и на усещането за пълна _____.

Години наред различни правителства и управляващи мнозинства _____ или неволно толерират пътните нарушители. И така носят и своята отговорност за хулиганщината по пътищата. Защото така и не намериха _____, по който поне да събират наложените и необжалвани глоби -

колкото и малко от _____ пътни нарушения да се санкционират официално.

Сегашното ръководство на МВР поне не си трае по темата и търси някакви варианти налаганите глоби да се _____. Но като че ли то единствено _____ за това. Всички останали се окопаха и си мълчат. Простата икономическа, наказателна, възпитателна, а и човешка логика е, че като има _____ на пътя, трябва да има санкция. Тя или се _____ пред съд, или се плаща. Като във всички цивилизовани страни. У нас това е обърнато с _____ нагоре - или се плащат масово подкупи, или хилядите наложени глоби не се събират. В лутането си как да оправи положението, МВР роди екстравагантна _____, като предложи частните съдебни изпълнители да _____ да събират въпросните глоби.

Последните откликнаха, че няма проблем да се занимават и с това. Като _____ настрана, че по този начин държавата се отказва от _____ и задължения, вменени ѝ от конституция и закон, в чисто практически _____ нещата куцат. Годишно се издават 450 000 наказателни постановления с налагане на глоби. Още толкова са долу-горе глобите с фиш. Значи близо _____.

Да приемем, че се глобяват около 500 000 водачи, което е твърде занижено число. В момента има близо 100 частни съдебни изпълнители. Или на всеки от тях се пада да събере глоби от _____ 5000 души. Това _____ няма как да стане.

20 точки